

U 42/2011 rd

**Statsrådets skrivelse till Riksdagen om ett förslag till
Europaparlamentets och rådets förordning (*tullens kontroll av att immateriella rättigheter efterlevs*)**

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen
översänds till Riksdagen Europeiska kom-
missionens förslag av den 24 maj 2011 till
Europaparlamentets och rådets förordning

om tullens kontroll av att immateriella rättig-
heter efterlevs KOM(2011) 285 slutlig samt
en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 13 oktober 2011

Förvaltnings- och kommunminister *Henna Virkkunen*

Konsultativ tjänsteman Jukka M. Kekkonen

FINANSMINISTERIET
Överinspektör Jere Lumme

PROMEMORIA

EU/2011/1127

13.10.2011

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM TULLENS KONTROLL AV ATT IMMATERIELLA RÄTTIGHETER EFTERLEVS

1 Förslagets bakgrund

Kommissionen antog i mars 2010 ett meddelande Europa 2020-EU:s strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, där innovationens betydelse för hållbar ekonomisk tillväxt och sysselsättning understryks. I meddelandet konstateras att de immateriella rättigheterna står i fokus när man strävar efter att maximera nyttan av forskning, innovation och kreativ verksamhet. Intrången i immateriella rättigheter ökar liksom handeln med in-trångsgörande varor, vilket utgör ett allt större hot för EU:s ekonomi och i ökande grad också för EU-medborgarnas hälsa och säkerhet. Därför bör tullmyndigheterna i framtiden få bättre möjligheter att skydda immateriella rättigheter och således är det nödvändigt att på ett övergripande sätt också se över gällande lagstiftning och de eventuella brister i den som hindrar myndigheterna från att ingripa effektivt.

I rådets gällande förordning (EG) nr 1383/2003 finns regler om tullmyndigheternas ingripande mot varor som misstänks göra intrång i vissa immateriella rättigheter (nedan produktförfalskningsförordningen). Förordningen är ett mycket viktigt inslag i EU:s strategi för att skydda och kontrollera efterlevnaden av immateriella rättigheter. I september 2008 uppmanade rådet kommissionen och medlemsstaterna att se över den gällande produktförfalskningsförordningen och lämna förslag till förbättring av den EU-lagstiftning som gäller skyddet av immateriella rättigheter.

Kommissionen har utformat och rådet har godkänt en ny handlingsplan för tullens bekämpning av intrång i immateriella rättigheter för perioden 2009—2012 (Rådets resolution om den europeiska handlingsplanen för tullens bekämpning av intrång i immateriella rättigheter för perioden 2009—2012, EUT C 71, 25.3.2009, s. 1). De centrala punkterna i handlingsplanen gäller utvärdering av lag-

stiftning, verksamhetsresultat, resultaten av samarbetet med industrin, internationellt samarbete och medvetandehöjande åtgärder. Översynen av den gällande produktförfalskningsförordningen ingår i handlingsplanen och den utfördes av kommissionen i samarbete med en arbetsgrupp som inrättats inom ramen för Tull 2013-programmet. Arbetsgruppen bestod av experter från medlemsstaternas tullförvaltningar.

Översynen av produktförfalskningsförordningen har också aktualiserats av händelser 2008 då vissa sändningar av läkemedel som skulle transiteras genom EU till tredjeländer kvarhölls och de händelser som följde på detta. Händelserna väckte oro bland vissa medlemmar i Världshandelsorganisationen (WTO) om att de åtgärder som EU:s tullmyndigheter vidtar hindrar laglig handel med s.k. generiska läkemedel och försvårar tillgången till läkemedel i utvecklingsländerna och således strider mot EU:s kommersiella åtaganden. Avsikten är att den nya förordningen ska förtydliga de förfaranden och tidsfrister som hänför sig till tullmyndigheternas stoppande av varupartier.

Stärkandet av skyddet av immateriella rättigheter kräver åtskilliga förbättringar och utvidgningar av den gällande produktförfalskningsförordningen. Det är inte möjligt att komplettera den gamla förordningen med nya bestämmelser utan att rättsläget blir lidande. Därför anser kommissionen i sitt förslag att den gällande förordningen ska ersättas med en helt ny förordning i syfte att säkerställa att rättsakten är tydlig i rättsligt hänseende.

Kommissionen antog den 24 maj 2011 sitt förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tullens kontroll av att immateriella rättigheter efterlevs i dokumentet KOM(2011) 285 slutlig. Kommissionens förslag kommer närmast att behandlas i rådets arbetsgrupp för tullunionen.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

2.1 De viktigaste föreslagna ändringarna

Det allmänna syftet med förslaget är att förenkla de bestämmelser som gäller tullmyndigheternas kontroll av efterlevnaden av immateriella rättigheter och tullmyndigheternas metoder och att förtydliga det språk och den terminologi som används i lagstiftningen. Den nya förordningen förändrar inte nämnvärt grundreglerna för tullmyndigheternas förfaranden och innehållsligt har de kontrollförfaranden som tullen vidtar inte ändrats i den nya förordningen jämfört med den gamla produktförfalskningsförordningen.

De största förändringarna i den nya förordningen är att förtydliga tullmyndigheternas behörighet i fråga om alla varor som omfattas av tullövervakning, utvidga tillämpningsområdet (handelsnamn, kretsmönster i halvledarprodukter, bruksmönster, utrustning för att kringgå tekniska skyddsåtgärder och andra typer av intrång i immateriella rättigheter som kontrolleras av tullen och dessutom sådana intrång i immateriella rättigheter som beror på parallellhandel), utöka användningen av förenklade förfaranden för bortskaffande av varor och precisera tidsfristen för olika förfaranden som tullmyndigheterna har i syfte att säkerställa lagliga handlares intressen och rättigheter samt att förtydliga ansvaret för kostnaderna för lagring och bortskaffande av varor.

Ett syfte med förordningen är också att bättre än tidigare framhäva dess processkaraktär och skilja förordningens tillämpningsområde från de materiella bestämmelserna om immateriella rättigheter.

2.2 Syfte, tillämpningsområde och definitioner

Syfte och tillämpningsområde

I förordningen fastställs villkor och förfaranden för tullmyndigheternas ingripande när varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet är eller borde ha varit föremål för tullövervakning inom unionens tullområde. Förordningen inverkar inte på medlemsstaternas och unionens immaterialrätt. För-

ordningen tillämpas inte på sådana små partier som resande medför i sitt personliga bagage och som saknar kommersiellt syfte.

Definitioner

Med immateriell rättighet avses i förordningen ett varumärke, en formgivning, en upphovsrätt eller närstående rättighet enligt lagstiftningen i en medlemsstat, en geografisk beteckning, ett patent enligt lagstiftningen i en medlemsstat, ett tilläggsskydd för läkemedel enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 469/2009, ett tilläggsskydd för växtskyddsmedel enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1610/96, en rättighet enligt gemenskapens växtförädlarrätt, i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2100/94, en rättighet enligt växtförädlarrätten i en medlemsstat, ett kretsmönster i halvledarprodukter enligt lagstiftningen i en medlemsstat, ett bruksmönster enligt lagstiftningen i en medlemsstat, ett handelsnamn i den utsträckning det skyddas som en exklusiv immateriell rättighet enligt lagstiftningen i en medlemsstat och varje annan rätt som fastställs som en exklusiv immateriell rättighet i unionslagstiftningen.

Med varumärke avses i förordningen ett gemenskapsvarumärke enligt rådets förordning (EG) nr 207/2009, ett varumärke som har registrerats i en medlemsstat eller, vad avser Belgien, Luxemburg eller Nederländerna, hos Benelux byrå för immateriell äganderätt och ett varumärke som är föremål för en internationell registrering med rättsverkan i en medlemsstat eller unionen.

Med formgivning avses en gemenskapsformgivning enligt förordning (EG) nr 6/2002, en formgivning som har registrerats i en medlemsstat och en formgivning som är föremål för en registrering med rättsverkan i en medlemsstat eller unionen.

Med geografisk beteckning avses en geografisk beteckning eller en ursprungsbeteckning som skyddats för jordbruksprodukter och livsmedel enligt rådets förordning (EG) nr 510/2006, en ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning för vin enligt rådets förordning (EG) nr 1234/2007, en geografisk beteckning eller en ursprungsbeteckning för aromatiserade viner enligt rådets förordning

(EEG) nr 1601/91, en geografisk beteckning för spritdrycker enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008, en geografisk beteckning för andra produkter än viner, spritdrycker, jordbruksprodukter eller livsmedel i den utsträckning den fastställs som en exklusiv immateriell rättighet i en medlemsstats lagstiftning eller i unionslagstiftning och en geografisk beteckning enligt avtal mellan unionen och tredjeländer vilken förtecknas som sådan i dessa avtal.

Med varumärkesförfälskade varor avses varor som har utsatts för en åtgärd som innebär ett intrång i ett varumärke och som utan tillstånd har försetts med ett varumärke som är identiskt med det giltigt registrerade varumärket för varor av samma slag eller som i väsentliga drag inte kan skiljas från ett sådant varumärke och varor som har utsatts för en åtgärd som innebär ett intrång i en geografisk beteckning och som är försedda med eller beskrivs med ett namn eller uttryck som är skyddat för den geografiska beteckningen.

Med pirattillverkade varor avses varor som har utsatts för en åtgärd som innebär ett intrång i en upphovsrätt, närstående rättighet eller formgivning och som är eller innehåller kopior som tillverkats utan medgivande från innehavaren av en upphovsrätt, närstående rättighet eller formgivning, oavsett om rättigheten är registrerad, eller från en person som har ett tillstånd av rättighetshavaren i tillverkningslandet.

Med varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet avses varor avseende vilka det vid första anblicken finns tillräcklig bevisning för att tullmyndigheterna i den medlemsstat där varorna påträffas ska dra slutsatsen att det rör sig om varor som har utsatts för en åtgärd som innebär ett intrång i en immateriell rättighet enligt unionens eller den medlemsstats lagstiftning, utrustning, produkter eller komponenter som kringgår en teknik, utrustning eller komponent som vid normalt bruk förhindrar eller begränsar handlingar med avseende på verk som inte har tillåtits av innehavaren av en upphovsrätt eller en till upphovsrätten närstående rättighet och som innebär ett intrång i en immateriell rättighet enligt den medlemsstats lagstiftning samt en form eller matris som är särskilt avsedd eller anpassad för tillverkning av va-

ror som gör intrång i en immateriell rättighet, om denna form eller matris innebär ett intrång i en rättighetshavares rättigheter enligt unionens eller den medlemsstats lagstiftning.

Med varuinnehavare avses den person som äger varorna eller har en liknande förfoganderätt över dem eller som har fysisk kontroll över dem. Med deklarant avses den deklarant som avses i artikel 4.18 i förordning (EEG) nr 2913/92 (tullkodex). Med förstöring avses fysisk förstöring, återvinning eller bortskaffande av varor på ett icke-kommersiellt sätt och så att skada för innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan (rättighetshavaren) utesluts. Med tullövervakning avses den övervakning från tullmyndigheternas sida som avses i artikel 4.13 i förordning (EEG) nr 2913/92 (tullkodex). Med unionens tullområde avses det gemenskapens tullområde som avses i artikel 3 i förordning (EEG) nr 2913/92 (tullkodex).

Tillämplig lagstiftning

För fastställande av om det finns orsak att misstänka intrång i en immateriell rättighet tillämpas enligt förordningen lagen i den medlemsstat där varorna konstateras finna sig eller borde ha varit föremål för tullövervakning enligt artikel 1.1 utan att det påverkar tillämpningen av artikel 8 i förordning (EG) nr 864/2007 (om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser).

2.3 Ansökan om tullmyndigheternas ingripande

Personer som har rätt att lämna en ansökan

Rätt att lämna en nationell ansökan eller en unionsansökan har innehavare av immateriella rättigheter, organisationer för kollektiv förvaltning av immateriella rättigheter som regelmässigt erkänns ha rätt att företräda rättighetshavare, organ som tillvaratar branschintressen och som har motsvarande rätt att företräda rättighetshavare, sådana sammanslutningar av producenter och bearbetningsföretag inom jordbruk som avses i artikel 5 i förordning (EG) nr 510/2006, motsvarande sammanslutningar för producenter av

geografiska beteckningar och kontrollorgan för geografiska beteckningar. Rätt att lämna en nationell ansökan har alla andra personer som har tillstånd att använda immateriella rättigheter, grupper av producenter som avses i medlemsstatslagstiftning om geografiska beteckningar och företrädare för dessa, andra aktörer som har rätt att använda en geografisk beteckning och kontrollorgan för geografiska beteckningar. Dessutom ska en innehavare av ett exklusivt tillstånd som omfattar unionens tullområde ha rätt att lämna en unionsansökan.

Inlämning av en ansökan

De personer som har rätt att lämna en ansökan får begära ett ingripande från tullmyndigheternas sida genom att lämna en ansökan om ingripande till den behöriga tullenheten. Ansökan ska göras på ett särskilt formulär och den ska innehålla den information som föreskrivs i förordningen. Medlemsstaterna ska utse den tullenhet som är behörig att ta emot och behandla ansökningar och informera kommissionen om detta, och kommissionen för och offentliggör en förteckning över de behöriga tullenheter som medlemsstaterna utsett. Ansökan ska lämnas med hjälp av ett särskilt datasystem för mottagande och behandling av ansökningar efter det att ett sådant system har tagits i bruk.

Om en ansökan lämnas efter det att tullmyndigheterna i sitt eget arbete (å tjänstens vägnar, ex officio) har upptäckt varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet och skjutit upp frigörandet av varorna och kvarhållit varorna och lämnat underrättelse om ärendet till rättighetshavaren eller andra personer som har rätt att lämna en ansökan, ska ansökan lämnas till den behöriga tullenheten inom fyra arbetsdagar efter tullens underrättelse. I sådana fall ska ansökan alltid vara en nationell ansökan.

Behandling av en ansökan och underrättelse om beslut om en ansökan

Om den behöriga tullenheten finner att ansökan är bristfällig, ska den begära att sökanden lämnar de uppgifter som saknas inom tio arbetsdagar efter det att den skickat underrät-

telse om detta. Om sökanden inte lämnar uppgifterna inom tidsfristen ska den behöriga tullenheten avslå ansökan. Sökanden ska inte krävas på någon avgift för de administrativa kostnader som behandlingen av ansökan leder till.

Den behöriga tullmyndigheten ska underrätta sökanden om sitt beslut om beviljande eller avslående av ansökan inom 30 arbetsdagar efter mottagandet av ansökan. I de situationer där den behöriga tullmyndigheten redan å tjänstens vägnar har skjutit upp frigörandet av varorna och kvarhållit dem och underrättat den person som har rätt att lämna en ansökan, ska tullmyndigheten meddela sitt beslut inom en arbetsdag efter inlämnandet av ansökan.

Period under vilken tullmyndigheten ska ingripa och förlängning av denna period

Vid beviljandet av en ansökan om tullövervakning ska den behöriga tullenheten ange under vilken period de åtgärder som avses i ansökan vidtas (det positiva tillsynsbeslutets giltighetstid). Perioden börjar löpa dagen för beslutet om beviljande av ansökan och får inte överstiga ett år. När en immateriell rättighet upphör att gälla eller när sökanden upphör att vara den person som har rätt att lämna en ansökan ska tullmyndigheterna inte längre ingripa, och beslutet om beviljande av ansökan ska återkallas eller ändras i enlighet med situationen.

Perioden för ansökan kan genom beslut av den tullenhet som fattade det ursprungliga beslutet förlängas på begäran av sökanden förutsatt att sökanden har betalat de skulder till tullmyndigheten som denne ådragit sig enligt förordningen. Tullmyndigheten får avslå begäran om förlängning, om begäran om detta görs mindre än 30 arbetsdagar innan den ursprungliga perioden löper ut. Beslutet om beviljande av ansökan om förlängning ska meddelas sökanden inom 30 arbetsdagar efter mottagandet av begäran och den förlängda perioden får inte överstiga ett år. När en immateriell rättighet upphör att gälla eller när sökanden upphör att vara den person som har rätt att lämna en ansökan ska tullmyndigheterna inte längre ingripa, och beslutet om beviljande av förlängning ska återkallas eller

ändras i enlighet med situationen. Innehavaren av beslutet ska inte krävas på någon avgift för de kostnader som behandlingen av ansökan leder till.

Sökanden fullgör inte sina skyldigheter

När sökanden använder de uppgifter som enligt förordningen lämnats av tullmyndigheten för andra ändamål än de som föreskrivs i artikel 19 i förordningen får den behöriga myndigheten upphäva åtgärderna enligt beslutet om beviljande i den medlemsstat där uppgifterna lämnats till sökanden eller där de använts eller vägra att förlänga den period under vilken tullen ska ingripa. Den behöriga tullmyndigheten kan dessutom upphäva ingripandet enligt beslutet om beviljande, om innehavaren av beslutet inte fullgör sina underrättelseskyldigheter enligt artikel 14 i förordningen, inte iakttar reglerna i artikel 18.2 om återlämnande av varuprov, inte fullgör sina skyldigheter enligt artikel 27.1 och 27.3 i fråga om ersättande av kostnader eller inte inleder ett förfarande enligt artiklarna 20.1, 23.4 eller 24.9.

När det gäller en unionsansökan ska beslutet om att upphäva tullmyndighetens ingripande gälla enbart i den medlemsstat där beslutet fattas.

2.4 Bestämmelser om tullmyndigheternas ingripande

Kvarhållande av varor eller uppskjutande av varors frigörande efter beviljande av en ansökan om tullingripande

När tullmyndigheten under tullövervakning identifierar varor som täcks av en godkänd ansökan och som misstänks göra intrång i sökandens immateriella rättighet, ska den fatta ett beslut om att skjuta upp frigörandet av varorna eller att kvarhålla varorna. Innan tullmyndigheten skjuter upp varors frigörande eller kvarhåller varor ska den meddela denna avsikt till deklaranten eller varuinnehavaren, vilka ska ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter inom tre arbetsdagar efter det att meddelandet skickats. Tullmyndigheten ska underrätta sökanden och deklaranten eller varuinnehavaren om sitt beslut om att

skjuta upp varors frigörande eller att kvarhålla varor inom en arbetsdag efter det att beslutet har fattats. Underrättelsen till deklaranten eller varuinnehavaren ska innehålla information om de juridiska konsekvenser som enligt förordningen kan följa.

Uppskjutande av varors frigörande eller kvarhållande av varor utan beslut om beviljande av ansökan om tullingripande

När tullmyndigheterna identifierar varor som misstänks göra intrång i immateriella rättigheter får de skjuta upp frigörandet av varorna eller kvarhålla varorna trots att det i fråga om varorna inte finns ett gällande beslut om tullingripande för att kontrollera efterlevnaden av immateriella rättigheter. Innan tullmyndigheten fattar ett beslut om uppskjutande av varors frigörande eller om kvarhållande av varor kan den begära av vilken person som helst som har rätt att lämna en ansökan att denne tillhandahåller alla relevanta uppgifter. Innan tullmyndigheten skjuter upp varors frigörande eller kvarhåller varor ska den meddela denna avsikt till deklaranten eller varuinnehavaren, vilka ska ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter inom tre arbetsdagar efter det att meddelandet skickats. Tullmyndigheten ska underrätta vilken person som helst som har rätt att lämna en ansökan om tullingripande om att varors frigörande har skjutits upp eller att varor kvarhållits inom en arbetsdag efter det att frigörandet av varorna skjutits upp eller varorna kvarhållits.

Tullmyndigheterna ska bevilja frigörande av varor eller upphöra med kvarhållandet av varor omedelbart efter det att samtliga tullformaliteter fullgjorts när tullmyndigheten inte har funnit någon person med rätt att lämna en ansökan inom en arbetsdag från uppskjutandet av varornas frigörande eller kvarhållandet av varorna eller när tullmyndigheten efter att ha underrättat sökanden inte inom utsatt tid har mottagit en ansökan eller har avslagit en ansökan.

Inledande av ett förfarande i andra fall än varumärkesförfalskning eller pirattillverkning

När andra varor än sådana som omfattas av artiklarna 23 och 24 i förordningen misstänks göra intrång i en immateriell rättighet ska innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan inleda ett förfarande inom tio arbetsdagar från det att tullmyndigheten har skickat beslutet om att skjuta upp frigörandet av varor eller kvarhålla varor. Om det rör sig om lättförstörbara varor är tidsfristen tre arbetsdagar från det att beslutet har skickats.

Tullmyndigheten ska bevilja frigörande av varor eller upphöra med kvarhållandet av varor omedelbart efter det att samtliga tullformaliteter fullgjorts, om innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan inte har informerat tullmyndigheten om att ett förfarande har inletts inom tidsfristen eller att innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan och varuinnehavaren har ingått ett avtal om att överlämna varorna för förstöring under tullövervakning. På begäran av innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan får tullmyndigheten förlänga tidsfristen för inledande av ett förfarande med högst tio arbetsdagar. Om det gäller lättförstörbara varor får tidsfristen inte förlängas.

Förstöring av varor och inledande av ett förfarande i fråga om varumärkesförfalskade eller pirattillverkade varor

Enligt förordningen får varor som misstänks vara varumärkesförfalskade eller pirattillverkade förstöras under tullövervakning utan en rättegång som fastställer ett intrång, förutsatt att innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan och deklaranten eller varuinnehavaren skriftligt har informerat tullmyndigheterna om sitt samtycke till förstöringen av varorna. Förstöringen av varorna ska utföras inom tio arbetsdagar, eller, i fråga om lättförstörbara varor, tre arbetsdagar från det att tullmyndigheten skickat beslutet om att skjuta upp frigörandet av varorna eller att kvarhålla varorna.

Enligt förslaget får tullmyndigheterna anse att deklaranten eller varuinnehavaren har samtyckt till att varorna förstörs (tyst samtycke), om deklaranten eller varuinnehavaren

inte inom utsatt tid skriftligt har bekräftat sitt samtycke till förstöringen av varorna och inte heller har meddelat sitt motstånd till förstöringen. Förstöringen utförs under tullövervakning och innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan bär kostnaderna och ansvarar för förstöringen, om inte annat föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där varorna förstörs.

Om samtycke till förstöringen inte getts, ska innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan inleda ett förfarande i ärendet inom tio arbetsdagar från det att tullmyndigheten har skickat beslutet om att skjuta upp frigörandet av varorna eller att kvarhålla varorna. När det gäller lättförstörbara varor är tidsfristen tre arbetsdagar från skickandet av beslutet.

Tullmyndigheten ska bevilja frigörande av varorna eller upphöra med kvarhållandet av dem omedelbart efter det att samtliga tullformaliteter fullgjorts, om innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan inte inom tidsfristen har informerat dem om samtycke till förstöringen eller inledande av ett förfarande.

Särskilt förfarande för förstöring av varor i små sändningar

Tullmyndigheterna ska tillämpa ett särskilt förfarande för varor i små sändningar som omfattas av en ansökan till tullmyndigheten. Dessa varor kan under vissa förutsättningar förstöras under tullövervakning utan att rättighetshavaren involveras i processen. Deklaranten eller varuinnehavaren ska ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter inom 20 arbetsdagar efter det att beslutet om att skjuta upp frigörandet av varorna eller att kvarhålla dem har skickats. Varorna får förstöras om deklaranten eller varuinnehavaren inom tidsfristen har meddelat sitt samtycke till att varorna förstörs eller inte har meddelat sitt motstånd till förstöringen (tyst samtycke). Förstöringen sker i dessa fall på tullmyndighetens bekostnad. Om man invänder mot förstöringen, ska rättighetshavaren inom tidsfristen inleda ett förfarande för fastställande av ett intrång. I artikeln får kommissionen befogenhet att anta delegerade akter när det

gäller definitionen av små sändningar enligt artikeln.

2.5 Ansvarsskyldighet, kostnader och påföljder

Ansvarsskyldighet för tullmyndigheterna och för innehavaren av ett beslut om beviljande av en ansökan

Innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan har inte rätt till kompensation för det fall att tullmyndigheten inte upptäcker varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet, om inte annat föreskrivs i lagstiftningen i medlemsstaten i fråga. Innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan är ansvarsskyldig i situationer där ett förfarande som inletts enligt ansökan inte fullföljs till följd av en handling eller försummelse av innehavaren av beslutet eller om det senare konstateras att varorna inte gör intrång i en immateriell rättighet. På ansvarsskyldigheten tillämpas lagstiftningen i den medlemsstat där varorna påträffas.

Kostnader

På begäran av tullmyndigheten ska innehavaren av ett beslut om beviljande av en ansökan ersätta alla de kostnader som hänför sig till tullövervakning, lagring och förstöring av varor. Tullmyndigheten svarar dock för kostnaderna för förstöring av små sändningar enligt artikel 24 i förordningen. Innehavaren av beslutet om beviljande av ansökan har rätt att begära kompensation från den som gjort intrång eller från andra personer för kostnaderna i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där varorna påträffas.

Administrativa påföljder

Medlemsstaterna ska föreskriva administrativa påföljder för överträdelser av bestämmelserna i förordningen och se till att de tillämpas effektivt. Påföljderna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Påföljderna ska meddelas kommissionen inom sex månader efter det att förordningen har trätt i kraft. Också alla senare lagstiftnings-

ändringar som påverkar bestämmelserna i förordningen ska meddelas.

2.6 Delegering och slutbestämmelser

Utövande av delegering

Kommissionen har enligt förordningen befogenhet att anta delegerade akter när det gäller definitionen av små sändningar enligt artikel 24.10. Denna delegerade befogenhet får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet.

Utbyte av uppgifter mellan medlemsstaterna och kommissionen samt uppgiftsskydd

De behöriga tullenheterna ska underrätta kommissionen om ansökningar om ingripande, inkl. fotografier, bilder och broschyrer, beslut om beviljande av ansökningar och ansökningar om förlängning av ingripande, beslut om ändring eller återkallande av beslut om godkända ansökningar och upphävanden av beslut om beviljande av ansökningar. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24 g i rådets förordning (EG) nr 515/92 (registrering av motsvarande uppgifter i tullinformationssystemet) och när varors frigörande har skjutits upp eller varor har kvarhållits i tullen, ska tullmyndigheterna lämna alla relevanta uppgifter till kommissionen, inbegripet uppgifter om varorna, immateriella rättigheter, förfaranden och transporter. Alla uppgifter som här avses lagras i en central databas hos kommissionen, och där gör kommissionen uppgifterna tillgängliga för medlemsstaterna i elektronisk form.

Behandlingen av personuppgifter i kommissionens centrala databas ska utföras i enlighet med förordning (EG) nr 45/2011 och under övervakning av Europeiska datatillsynsmyndigheten. Behandlingen av personuppgifter hos medlemsstaternas behöriga myndigheter ska utföras i enlighet med direktiv 95/46/EG (EU:s dataskyddsdirektiv) och under övervakning av de oberoende myndigheterna i medlemsstaterna.

Genom förordningen upphävs den gamla produktförfalskningsförordningen och hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till förordningen.

Förordningen träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

3 Förslagets konsekvenser

3.1 Lagstiftningen i Finland, inkl. Ålands ställning

Europaparlamentets och rådets förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna. Denna förordning ska inte inverka på medlemsstaternas immaterialrätt, utan endast harmonisera verksamheten och förfarandena hos medlemsstaternas behöriga tullmyndigheter vid misstanke om intrång i immateriella rättigheter i fråga om varor som omfattas av tullövervakning.

Beroende på förordningens slutliga innehåll kan det nationella genomförandet av förordningen ändå kräva att preciserande bestämmelser om förfarandet tas in i den nationella lagstiftningen när det gäller hur den tullövervakning som utförs av tullmyndigheterna ska genomföras i praktiken. I synnerhet kräver bortskaffandet av misstänkta, kvarhållna varor med tyst samtycke från deklaramenten eller varuinnehavaren att de grundläggande rättigheterna och egendomsskyddet i sin nuvarande form preciseras i den nationella lagstiftningen när det gäller användningen av tyst samtycke. I den nationella lagstiftningen krävs också närmare bestämmelser om fördelningen av kostnader för lagring och bortskaffande av varor.

Med stöd av 59 a § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapsregeringen rätt att delta i beredningen vid statsrådet av Finlands ställningstaganden till beslut som fattas inom Europeiska unionen, om beslutanderätten annars enligt självstyrelselagen för Åland skulle höra till landskapets behörighet eller om saken på något annat sätt kan ha särskild betydelse för landskapet. Lagstiftningsärenden som gäller immaterialrätt hör enligt 27 § 10 punkten i självstyrelselagen för Åland till rikets lagstiftningsbehörighet, och det är inte fråga om ett lagstiftningsprojekt med särskild betydelse för landskapet Åland.

3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Den nya förordningen påverkar inte nämnvärt myndigheternas verksamhet jämfört med den gamla produktförfalskningsförordningen. Den nya förordningen är lättare för tullmyndigheterna att tillämpa eftersom lagstiftningen är tydligare. Genom förordningen kan man förtydliga och harmonisera tullmyndigheternas uppgifter och ansvar när det gäller kontrollen av att immateriella rättigheter efterlevs. Avsikten är att det i förordningen också anges tydligare hur kostnaderna för övervakningen ska fördelas mellan tullmyndigheter, rättighetshavare och varuinnehavare. Förordningen bidrar också till att öka samarbetet och utbytet av information mellan tullmyndigheterna och kommissionen när det gäller intrång i immateriella rättigheter. Att utvidga tillämpningsområdet till parallellhandel, så att en innehavare av ett exklusivt tillstånd som omfattar unionens tullområde har rätt att lämna en unionsansökan, kan öka tullmyndigheternas arbete med att stoppa, kvarhålla och bortskaffa varor betydligt, men samtidigt bidrar de förenklade förfarandena för bortskaffande till att minska tullmyndigheternas olika förfaranden och således också den administrativa bördan.

3.3 Ekonomiska konsekvenser

Det är mycket svårt att bedöma vilka ekonomiska konsekvenser en utvidgning av förordningens tillämpningsområde har för tullmyndigheternas verksamhet. Den tillsyn tullmyndigheterna utövar vid unionens gränser över lagstiftning inom olika områden är mycket omfattande och det är svårt att bedöma en hur stor del av detta arbete som går till att kontrollera efterlevnaden av immateriella rättigheter och hur mycket extra arbete tullmyndigheterna får till följd av en utvidgning av förordningens tillämpningsområde. De förfaranden för stoppande och kvarhållande som hänför sig till immateriella rättigheter har tillämpats i EU sedan 2008, vilket innebär att utvidgningen av tillämpningsområdet inte kräver några organisatoriska förändringar hos tullmyndigheterna. Det är dock skäl att notera att en utvidgning av förord-

ningens tillämpningsområde till parallellhandel kan innebära en betydande ökning i antalet ansökningar och således föranleda tullmyndigheterna mera arbete och kräva mera resurser. Att effektivisera och försnabba verksamheten och att ta i bruk förenklade metoder för bortskaffande och förstöring av varor kan också öka kostnaderna för tullmyndigheterna i viss mån, medan förenklandet av förfarandena för små sändningar bedöms minska de olika förfarandena och således även kostnaderna för tullövervakningen. Planeringen, genomförandet och ibruttagandet av ett sådant elektroniskt datasystem i medlemsstaterna som avses i förordningen har föranlett en del kostnader för tullmyndigheterna på kort sikt, men ibruttagandet av systemet kommer att förenkla och försnabba ansökningsförfarandet på lång sikt och därigenom också leda till kostnadsinbesparingar för såväl tullmyndigheterna som rättighetshavarna.

3.4 Miljökonsekvenser

Bortskaffandet av varor som gör intrång i immateriella rättigheter genom förstöring kan ha miljökonsekvenser. Detta gäller särskilt när varor bortskaffas genom förbränning. Förslaget möjliggör också användningen av miljövänliga metoder för bortskaffande under vissa förutsättningar. Detta framgår av definitionen på förstöring i artikel 1.14 i förordningen där förstöring avser inte bara fysisk förstöring utan också återvinning eller bortskaffande av varor på ett icke-kommersiellt sätt förutsatt att skada för rättighetshavaren utesluts.

4 Rättslig grund och beslutsförfarande enligt EU-rätten

De kommersiella aspekterna av immateriella rättigheter hänför sig till EU:s gemensamma handelspolitik. Artikel 207 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ger befogenhet att anta åtgärder för genomförandet av den gemensamma handelspolitiken. Således föreslås den rättsliga grunden för förslaget vara artikel 207 i EUF-fördraget. Förslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

5 Subsidiaritetsprincipen

Förordningen avser de kommersiella aspekterna av immateriella rättigheter i så måtto att den avser åtgärder som ger tullmyndigheterna befogenhet att kontrollera efterlevnaden av immateriella rättigheter och internationella förpliktelser när det gäller varor som rör sig i transportkedjorna och som är föremål för internationell handel. Artikel 3.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ger EU exklusiv befogenhet på den gemensamma handelspolitikens område. Därför tillämpas subsidiaritetsprincipen inte.

6 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen av det i Europeiska unionen

Förslaget har behandlats genom skriftligt förfarande i sektionen för tekniska frågor (EU-5) i kommittén för EU-ärenden.

I EU behandlades kommissionens förslag i rådets arbetsgrupp för tullunionen första gången den 21 juni 2011. Europaparlamentet har ännu inte hunnit ta upp förordningen till behandling.

7 Statsrådets ståndpunkt

Intrång i immateriella rättigheter är ett växande problem inom EU. Därför anser statsrådet det vara ytterst viktigt att effektivisera bekämpningen av intrång i immateriella rättigheter och förhåller sig positivt till den föreslagna, nya förordningen, som utvidgar förordningens tillämpningsområde till att omfatta allt fler immateriella rättigheter och förtydligar tullmyndigheternas befogenheter och kontrollförfaranden när det gäller intrång i immateriella rättigheter.

I förslaget till ny förordning föreskrivs det tydligare än för närvarande om bl.a. tullmyndigheternas rätt att ingripa mot misstänkta intrång i immateriella rättigheter i transitotrafik och om fördelningen av kostnaderna för lagring och bortskaffande mellan tullmyndigheter, rättighetshavare och den som gjort intrång. Statsrådet anser det synnerligen viktigt att tullmyndigheterna, om det är tillåtet enligt den nationella lagstiftningen, även i fortsättningen har rätt att ingripa mot varor i transi-

totrafik och anser det positivt att denna rätt tydligare än för närvarande framgår av förordningstexten. Statsrådet anser det också viktigt att de kostnader för lagring och bortskaffande av varor som hänför sig till kontrollen av efterlevnaden av immateriella rättigheter inte ska drabba de behöriga tullmyndigheterna och anser det positivt att förordningen utgår från att det i första hand är rättighetshavarna och i andra hand de som gjort intrång som ska stå för kostnaderna. Enligt artikel 18.4 i förslaget ska medlemsstaterna själva fastställa villkoren för lagring av varor, inbegripet bestämmelser om kostnader. Till denna del ska medlemsstaterna ta in bestämmelser om förfarandena i sin egen lagstiftning.

Statsrådet fäster uppmärksamhet vid att man i den engelskspråkiga versionen av förslaget växelvis använder termerna "initiate legal proceedings" och "initiate proceedings". Statsrådet anser att man i den fortsatta behandlingen av förslaget bör sträva efter att förtydliga dessa termer. Medlemsstaterna tillämpar mycket varierande processer vid fastställandet av intrång och därför är det mer ändamålsenligt att använda termen "initiate proceedings", som täcker alla de olika förfaranden som tillämpas i medlemsstaterna och som vidtas när det finns misstanke om intrång i immateriella rättigheter. I Finland inleder rättighetshavarna i största delen av fallen processen genom en begäran om brottsutredning som riktas till den behöriga tullmyndigheten och det är viktigt att också denna åtgärd avbryter de tidsfrister för inledande av en process som föreskrivs på olika ställen i förordningen.

Statsrådet anser det vara mycket tillfredsställande att definitionen på förstöring i förslaget möjliggör beaktandet av miljöaspekter vid bortskaffandet av kvarhållna varor, i och med att man utöver fysisk förstöring också kan tillämpa återvinning eller bortskaffande av varor på ett icke-kommersiellt sätt förutsatt att skada för rättighetshavaren utesluts. När det gäller förstöring understöder statsrådet att sådana bestämmelser om förstöring som motsvarar dem i kommissionens förslag, som är flexibla och som möjliggör beaktandet av miljöaspekter tas in i förslaget.

Statsrådet anser vidare att det är positivt att man i förslaget har strävat efter att förtydliga förfarandena och tidsfristerna för tullmyndigheternas ingripande, så att man i framtiden effektivare än tidigare kan förhindra missbruk av de förfaranden om vilka föreskrivs i produktförfalskningsförordningen, så att den lagliga godstrafiken orsakas så lite störningar som möjligt och att ett eventuellt missbruk av tullövervakningen förhindras. Statsrådet anser emellertid att de tidsfrister på en arbetsdag för tullmyndigheternas ingripande som avses i artiklarna 8.2 och 17.5 a i förslaget är onödigt korta för att tullmyndigheterna ska hinna reagera, i synnerhet då man beaktar att mängden personer som har rätt att lämna en ansökan växer betydligt i och med utvidgningen av tillämpningsområdet (innehavare av tillstånd).

Enligt artikel 21 i förslaget har varuinnehavaren möjlighet att få tillbaka de stoppade och kvarhållna varorna för vidarebefordran, om denne har ställt en tillräcklig garanti, samtliga tullformaliteter har fullgjorts och rättighetshavaren inte har anhängit om säkringsåtgärder i domstol. Statsrådet anser att innehållet i den artikeln är problematiskt med tanke på konsumenternas hälsa och säkerhet. Artikel 21 kan möjliggöra situationer där farliga varor, t.ex. mediciner, kemikalier, kosmetika och reservdelar till bilar övergår till fri omsättning bland konsumenter om rättighetshavaren inte anhängit om säkringsåtgärder i domstol och således hindrar varuinnehavaren från att få tillbaka varorna. Statsrådet anser således att överlåtande av varor mot garanti bör kunna nekas om varorna är farliga, om det är möjligt enligt medlemsstatens nationella lagstiftning.

Statsrådet anser att det förenklade förfarandet för förstöring som avses i artiklarna 23 och 24 i förslaget är viktiga och värda att understöda. I förfarandet får tullmyndigheterna rätt att i vissa situationer bortskaffa och förstöra kvarhållna, misstänkta varor utan fastställande av ett intrång i en separat process, om såväl rättighetshavaren som deklaranter eller varuinnehavaren ger sitt samtycke till det (förenklat förfarande för bortskaffande).

Förordningen möjliggör också ett s.k. tyst samtycke från deklaranter eller varuinnehavaren, vilket innebär att varorna kan förstöras

i ett förenklat förfarande för bortskaffande, om deklaranter eller varuinnehavare inte inom en viss tid efter tullmyndighetens beslut om stoppande och kvarhållande av varor har meddelat samtycke till eller invänder mot att varorna förstörs. Förfarandet möjliggör på ett smidigt sätt förstöringen av varor som misstänks göra intrång i immateriella rättigheter och minskar lagringskostnaderna. Detta innebär att hela tillsynsprocessen försnabbas och effektiviseras. Detta är ett viktigt förfarande i ett land som Finland där en stor del av trafiken är transitotrafik till Ryssland. Det händer väldigt ofta när ett misstänkt varuparti fastnar i tullen att ägaren försvinner spårlöst. Genom en bestämmelse om tyst samtycke kan varorna förstöras även i sådana situationer utan en långsam, dyr och tidsödande bekräftelseprocess.

Statsrådet anser emellertid att man i förhandlingarna i fortsättningen ännu måste precisera villkoren för tillämpandet av det förenklade förfarandet för bortskaffande. I synnerhet när det gäller förfarandet med tyst samtycke innehåller förslaget för närvarande inte tillräckligt exakta bestämmelser om delgivning av beslut om stoppande och kvarhållande av varor, underrättelsens innehåll eller processuella tidsfrister. Förfarandet bör preciseras ytterligare när det gäller deklarantens och varuinnehavarens rättssäkerhet samt rättigheterna och skyldigheterna för de olika parterna. I förhandlingarna bör man också sträva efter att säkerställa att det förenklade förfarandet för bortskaffande inte medför kostnader eller rättsligt ansvar för tullmyndigheterna.